

Nacrt projekta “Društveni centri za prožimanje inter-generacijske kulture, zaštite i razvoja talijanskog identiteta u Republici Hrvatskoj”

1. Normativo polazište

Izmjene i dopune OP za nacionalne manjine 2021-2024

"Aktivnost 4.2.3.

Vlada će u suradnji s zastupnikom talijanske nacionalne manjine podržati rad društvenih centara u jedinicama lokalne samouprave, prvenstveno gradovima koji će okupljati pripadnike talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Nositelji: Ministarstvarada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Trajanje: Kontinuirano

2. Osnovne svrhe

2.1. Najranjiviji dijelovi svake ljudske populacije i kulture, posebno one malobrojne, su mladi i treća dob. Mladi teorijski predstavljaju garanciju nastavka postojanja same skupine i njene kulture, dok starije osobe, osim bioloških, psiholoških i društvenih problema koje karakteriziraju taj sve brojniji dio opće i manjinske populacije, predstavljaju ljudsko, odnosno kulturno bogatstvo, koje suvremena društva ne valoriziraju niti približno u dovoljnoj mjeri. Oni koji su u prošlim povijesnim razdobljima bili osobe čija se kultura i mudrost cijenila i predstavljali su centri savjetodavnog iskustva i prenošenja kulturnog bogatstva. Danas se, osim u izuzetnim slučajevima, sve više tretiraju kao balast koje društvo mora u najmanju ruku humano segregirati. Nećemo u ovom trenutku govoriti o socijalu u užem smislu te riječi niti o staračkim smještajem, u mnogobrojnim

oblicima koje se danas nude. To su problematike za koje su zaduženi posebni resori.

2.2. Naš je cilj baviti se starenjem, u okviru talijanske nacionalne manjine, naravno otvoren za sve koji s pripadnicima naše manjine su već danas u razvijenom suživotu, ili s nama namjeravaju razviti visoku razinu kulturne integracije. S druge strane, i u istoj mjeri, naš je cilj bavit se i generacijskom interakcijom, na način da se mladi brinu za osnovne društvene i životne potrebe starijih (od najosnovnijih, kao što je pomoć u nabavci osnovnih potrepština do njihovih stanova, do druženja, razgovora, čitanja knjiga i novina za one koji to iz fizičkih ili psihičkih razloga ne mogu, šetnji i osnovne fizičke aktivnosti, do kompleksnijih kao što su intervjui o njihovoj i prošlosti koje, uz njihov pristanak, bi mogle predstavljati arhivij audio i video snimki koje bi plastično prikazivali onaj kulturni identitet koji, ako se ne njeguje, mogao bi nestati.

2.3. Škole nisu dovoljne za prijenos kulture i jezika, prvenstveno u onom dijalektalnom plemenitom obliku koji ima stoljetnu tradiciju, ali prije svega nije moguće prenijeti i primati emotivni aspekt usvajanja kulture. Sve to, za male populacije, je po našem mišljenju, od neprocijenjive važnosti. Pomoć mladih starijima umnogome bi olakšala i produljila njihovu psihološku, društvenu i, konsekvntno, biološku starost. Pomoć mladih starijima značita bi izvornu transmisiju kulture i identiteta unutar dvije i više generacija. Govorimo o više generacija jer danas mladost, produžetkom školovanja i kašnjenjem ekonomske emancipacije pojedinca, može se bez okljevanja odrediti kao ona dob do približno 35 godina. Treća dob, sve više prelazi u četvrtu i danas je normalno vidjeti 80-godišnjake koji, srećom, imaju namjeru još dugo ostati živi, a neki i profesionalno aktivni.

3. Metodologija

Kao i uvijek metodologija provođenja ovih ciljeva bila bi slojevita, razvila bi se u toku rada, i, po potrebi, mjenjala bi se.

3.1. Institucionalni okvir, za početak, bile bi dvije udruge: mladih i starijih osoba. Udruge bi se registrirale početkom 2023. g., djelovale bi, kao autonomne, u sinergiji s Talijanskom Unijom, koja također ima status udruge, ali krovne, kako je definirano Ugovorom o pravima nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Italije iz 1996. g. Sve bi se odvijalo u skladu s hrvatskom normativom o nacionalnim manjinama i o udrugama, kao i OP za nacionalne manjine. Udruge bi bile registrirane u jednoj TZ i djelovale bi u ispostavama, u svim TZ koje pokazuju interes za takav oblik rada.

3.2. Rad udruge mladih odvijao bi s pojedincima, posebno s motoričkim ili drugim poteškoćama, obiteljima, grupama i već organiziranim institucionalnim oblicima. Uključivao bi, osim fizičke pomoći, prvenstveno kulturnu suradnju između mladih i starijih, s interakcijom kulture i vještina (osim kulturne interakcije, potcrtali bi IT kao područje pomoći), ali i organizirane tečajeve motoričkih vježbi, psiholoških (posebno mnemorijskih i mnemotehničkih), i, za one koji su za to interesirani, intelektualne aktivnosti, od debata i okruglih stolova do predavanja koje bi držali stariji mladima i mladi starijim osobama. Na kraju, i tradicionalna druženja, plesovi, igre, lagani sportovi koji su dio naše tradicije, trebali bi činiti sretnijim ljudi treće dobi i obrazovaniji mladi koji će odlučiti surađivati s njima.

3.3. Narvalo, to je samo nacrt prvih aktivnosti, jer je lista dugačka onoliko koliko je opširna za srednju dob. Stariji mogu obavljati sve ljudske aktivnosti,

prilagođene njima i ako osjete da se netko za njih ne brine, nego da uvažava njihovo mišljenje.

3.4 Materiali aspekt, za početak, je osoguran ako, oko nekih sredstava, ćemo dobiti zeleno svjetlo mjerodavnih institucija RH. Dio sredstava osigurat ćemo od Ureda za ljudska prava i prava za nacionalne manjine, jer je sadržan u Operativnom programu. Dobar dio biti će predviđen kao donacija u Financijskom planu Nezavisnog zastupnika Furia Radina za 2023 i 2024 g. U ovom slučaju, moramo naglasiti potrebu nabavke jednog (ne nužno novog) autobusa koji će pomoći većem broju ljudi da mogu prirediti značajnije susrete. Alternativa će, naravno, biti iznamljivanje.

Takodjer, udruge će organizirati i dobrotvorne koncerte i druge priredbe. Smatramo da lokalne samouprave mogu iskoristiti svoje pravo da pomognu onima kojima je više potrebno. Postoje i mnoge jedinice lokalne samouprave u Italiji, pa i pojedinci, za koje znamo da bi bili počašćeni sudjelovati u ovoj inicijativi.

4. Zaključak

Zaključka nema, već samo nada, da su stariji ljudi resurs, a mladi željni znanja o tome što znači kulturni identitet.